

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי י"ט אב תשפ"ב | דף היומי בבלי: כתובות מא.
דף היומי בהלכה: מאמצע הסעיף "או מומר" עד סעיף ג'.
מוסר: שמירת הלשון - פרק י"ד 'וראה אחי' עד סוף פרק י"ד.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער יחוד המעשה פרק ה' 'וכאשר יתייאר היצר .. בהנחת החנף' עד 'וכאשר יתייאר ממך היצר ... מצד הגאות והגאון'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

"אין לי רגע של חופש, וזה מה שעושה אותי מאושר" | רועה הצאן הערבי הפתיע
באידיש עסיסית | פתאום נכנס המלמד לכיתה עם... קוף | 2467

על דא ועל הא

נכנסתי לחנות משחקים וקניתי מאזניים ושלושים
קוביות לבנות, אחת מהן צבעתי בשחור. נסעתי
עם אור למשרדו של שי, סיכמנו שהסלולרי שלי
יהיה פתוח והוא יחכה בחניון ויאזין לשיחה...

קוביות השלום

הרב מספר: קיבלתי על עצמי משימת "משכין שלום".
התקשרתי לאור לשמוע את הרקע לדברים. אור נשמע כאוב מאד
מהסכסוך. הוא הודה בטעותו, וסיפר על ניסיונותיו הרבים לפייס.
הבנתי שאם רוצים לרכך את ליבו של שי צריך לחשוב על כיוון
מקורי ובלתי צפוי. ביקשתי מאור לספר לי על צמתים בחיים
שהוא סייע לשי.

"עשרות פעמים בחיים עזרתי לו", כואב אור, "עזרה שלא היה
מקבל מאף חבר". אור מדבר ואני כותב: "הוא התקשה בכמה
מקצועות בילדותו, אני שימשתי כמורה פרטי בעבורו. היו לו מעט
קשיים בחברה, בטבעו הוא מופנם, ואני קישרתי אותו למרכז
העניינים, בהמשך שידכתי לו את רעייתו, הקמתי את העסק
והכנסתי אותו כשותף, חתמתי כערב על המשכנתא שלו ביותר
משלושה מיליון ₪! כל זה עשיתי בשמחה, ללא התלבטות. אפילו
את החזרה בתשובה, אני זה שדחפתי ועודדתי... כי חברות זה
חברות עד הסוף!"

סיימתי את השיחה ודמעות בעיניי. נכנסתי לחנות משחקים

מספר הרב דוד ברוורמן: צוות ערכים הכיר היטב את שי
ואור. צמד צעירים, חברים בלב ונפש. חילוניים, אקדמאים, בעלי
משפחות, מתגוררים ברמת אביב ושותפים בחברת הייטק גדולה,
שחזרו יחד בתשובה.

ערב אחד אני מקבל שיחת טלפון מרעייתו של שי: "האם אתה
יודע שבעלי ואור כבר לא..." לתדהמתי היא סיפרה: "פרץ ביניהם
סכסוך עסקי בשותפות שגרר ניתוק מוחלט ביניהם עד כדי פירוק
השותפות, ומעבר שלנו לדירה בשכונה אחרת בעיר".

הופתעתי!! הם צעדו יחד לאורך כל מסלול חייהם!!!
"זה קרה לפני 3 שנים, בעלי גילה שאור ביצע עסקאות שונות
בלא ידיעתו. אמנם אור התנצל, וטען שעשה הכל בתום לב. הוא
ביקש סליחה כמה וכמה פעמים, אך בעלי סירב לקבל. חומה של
שנאה ועוינות מפרידה ביניהם. בעלי דרש שגם אנו, חברות בלב
ובנפש, ננתק את הקשר! זה כבר יותר מדי בעבורי. אני מרגישה
שצריך משהו מבחוץ שינער את בעלי, ירכך את ליבו, שיסכים
לסלות, ולפתוח דף חדש".

מי חתום לך כערב על המשכנתא?
"הוא", שוב שי.

וכך אני מניח בזהירות קובייה אחר קובייה. שלושים קוביות
קטניות הונחו על הכף וכמעט שהפילוה...

ואז הוצאתי קובייה אחת שחורה והנחתי על הכף השנייה
ושאלתי: שי היקר, ב-30 צמתים בחיים, אור, כשמו, מסייע ותומך,
אתה הרי מודה! נראה לך הגיוני שקובייה שחורה אחת בולעת 30
קוביות לבנות?"

שי הרהר והרהר, הוא הודה: "אכן זה לא הגיוני בעליל! תן לי
לחשוב".

נתתי לו לחשוב... בתוכו התנהל מאבק איתנים בין היצרים.
ואז הוא ביקש לתת לו כמה ימים לחשוב. ידעתי שזו תשובה של
יצר הדחיינות. לא ויתרתי: מה יעזור לך כמה ימי חשיבה, הרי
כבר עברו 3 שנים של שנאה מיותרת. וכי מה קרה לך ב-3 שנים
עצובות אלו, וכי הרווחים עלו? יש ברכה בכסף? יש שלום בבית?
יש טוב שיצא לך מהשנאה המיותרת???

שי נכנע. "כרגע, איך שאני מרגיש, אני בשל לפיוס".
חיבקתי אותו בחום. המשכנו לדבר, פתאום צלצול בזמזם
הדלת. הרגשתי בבית, קמתי אני לפתוח את הדלת, בפתח עמד אור.
הפנים סמוקות, העיניים דומעות. המבטים ההדדיים נפגשים, והם
נופלים אחד על צווארי השני בדמעות של כאב ושמחה גם יחד...
(הובא בגיליון 'קול ברמה')

ורכשתי שם מאזניים ושלושים קוביות לבנות. קובייה אחת צבעתי
בשחור. סיכמתי עם אור שייקח אותי אל משרדו של שי באחד
המגדלים בת"א, הסלולארי שלי יהיה פתוח, הוא יחכה בחניון
ויאזין לשיחה, אם יחוש שהגיע הזמן הוא יצטרף לשיחה. גם
הנשים עודכנו בתוכנית השלום. הן התפללו מעומק לבן להשכנת
השלום ואפילו אפו עוגות ותופינים...

נשאתי תפילה לבורא עולם שאצליח במשימה, נכנסתי
למעלית, עליתי לקומה 17. הגעתי למשרד ולחצתי על הזמזם.
המזכירה שקיבלה אותי הופתעה מפגישה בלתי קרואה, היא
ביקשה את אישורו של שי, אך אני בחוצפתי לא המתנתי פשוט
נכנסתי למשרד... שי היה מופתע לחלוטין. הוא קיבל אותי בחום,
הושיב אותי מולו והמתין לפשר הפריצה למשרד.

באתי אליך כדי לדבוק בדרכו של הקב"ה, 'מה הוא עושה
שלום', אף אף אני רוצה לסיים את הסכסוך המיותר הזה.
שי החמיץ פנים, ואמר: "אתה מבזבז את זמנך ואת זמני!
הסיפור גמור".

אך אני לא ויתרתי, כאן אסור להיות נחמד, לעיתים צריך
להתנער בדיפלומטיות ולהיות קצת נודניק...

הוצאתי את המאזניים והנחתי אותם על השולחן... בידי
השנייה החזקתי את הדף עם הרשימה והתחלתי לשאול: ידידי
שי היקר, מי שידך לך את רעייתך?
"הוא", השיב שי. הוצאתי קובייה והנחתי על הכף.

יוצאים לחופשה?

מוקדי בידור סלבוניים לשאלות הלכתיות נחוצות

גבולות הארץ, ופרטי הדינים להיתר יציאה לחו"ל - 03-5706906

ערלה ומעשרות - 02-6488888 שלוחה 3

עירובין - 054-8483320 - 0504142100

תחומין - 'עירבתם', הועד לענייני תחום שבת - 072-2722909

טל' בית ההוראה לענייני כהנים: 02-5862153, 08-3132020

שאלות דחופות טהרת כהנים: 072-2722901, 052-7115039

יחוד - 03-6194362, 050-4198742

כשרות מכשירי חשמל לעניין שבת - 072-2164422

כיווני תפילה - 03-5706906

מקוואות - 077-2222200 שלוחה 1

**להודת חוברת 'הלכות שכיחות לנופשים בימי בין הזמנים'
מהדורת תשב"ב - לחץ כאן**

אימצתי את ליבי במחשבה מה אני יכול לעשות ברגעים אלה. בשלב מסוים עוד ניסיתי לפתוח את "חובת הלבבות" ב'שער הבטחון', אבל משראיתי שגם זה לא מתאים לי עכשיו, עלה בליבי רעיון...

"אין לי רגע של חופש, ודווקא זה מה שעושה אותי מאושר"

ואז צץ במוחי רעיון מעולה מאין כמוהו: היום הוא היה יום שרבי והשמש להטה בחוץ במלוא עוזה. החלטתי לקחת את הרכב שלי ולנסוע ברחוב רבי עקיבא ולחפש אנשים, בדגש על משפחות עם ילדים, הנזקקים להגיע למקום מסוים, ואעשה עמהם חסד ואסיעם לביתם.

אם בתחילה לא ידעתי עד כמה זה יהיה מוצלח, התברר לי עד מהרה שמדובר בקיום מצוות החסד בצורה המיטבית שלה. נכנסתי לאוטו, ניקיתי אותו היטב, וכדי שיהיה בו די מקום הוצאתי את כל הדברים המיותרים, הפעלתי את המזגן, ולפני כל פעולה כזו אמרתי שאני עושה זאת לשם שמים, ולשם מצוות-חסד (ואף הוספתי תפילה שבזכות זה יזכני השי"ת לחזור כמה שיותר מהר ללימוד), והתחלתי לחפש מצוות...

במשך שעה-שעתיים נסעתי עם הרכב, והזדמן לי לעשות 6-7 הסעות, חלקן עם משפחות ברוכות ילדים, שנכנסו לרכב הממוזג, והודו לי מקרב-לב על החסד הגדול שאני עושה עמהם.

ומה קרה בסופו של דבר? - המצוה הגדולה שזכיתי לקיים הכניסה בי סיפוק ושמחה, וחזרתי לביתי במצב-רוח מרומם. הלכתי קצת לנוח, וכשקמתי - הרגשתי שאני מסוגל עתה שוב לשבת וללמוד, ולא סתם, אלא כמו אריה... כל כוחותיי שבו אליי בס"ד, ויכולתי לשקוע בסוגיה כמימים ימימה.

אני כותב את הדברים, כדי להמחיש אצל הקוראים את הדרך הישרה שיבחר בה האדם, ואם הוא נתקל פעם במצב שבו אין לו אפשרות ללמוד, אל יאבד את מצב-רוחו ושמתו, אלא יעשה את מה שהוא כן יכול ומסוגל לעשות.

לא לכל אחד יש רכב, אבל ברור שלכל אחד הנמצא במצב של אי-יכולת ללמוד, ניתנת אפשרות לעסוק במצוות החסד, או בכל מצוה אחרת, ואם יעשה זאת בכוונה טהורה, ולשם-שמים, הקב"ה כבר יסייע בידו לחזור מהר ככל האפשר למצבו הקודם. בדוק ומנוסה.

(גיליון 'קול ברמה' - בטאונה של רמת אלחנן בעריכת הרב משה מיכאל צורן שליט"א)

אני נחשב בכלל שלי לאחד המתמידים, אבל בעקבות תלאות שעוברות עליי ועל משפחתי בתקופה זו הרגשתי יום אחד שאינני יכול לפתוח גם 'קיצור שלחן ערוך', או ספר מוסר. ההרגשה הזו היתה ברורה אצלי, וידעתי שאין הדבר נובע מחמת עצלות וכיו"ב. כמי שגדל והתחנך בישיבות הקדושות, ידעתי שאין דבר כזה שהיום אני פטור לחלוטין מעול תורה ומצוות. ידעתי בביטחון שגם אם אין ביכולתי לפתוח ספר, אני מחויב לעשות את מה שאני כן יכול.

והחויב הזה הוליד בי אושר!

ואם תשאלו לשמחה מה זו עושה? התשובה היא פשוטה: הרגשתי שלמרות שאני במצב ירוד לכאורה, אני נשאר עדיין מחובר אל השי"ת, וחובתי לעשות את מה שהוא מצוה עליי ברגע זה - והידיעה הזו עטפה אותי בשמחה. [הדבר הזה למעשה נובע גם מעצם טבעו של האדם. אדם מרגיש צורך להיות מחובר למשהו ערכי ורוחני, וברגע שתשחרר אותו מה'משהו' הזה, הוא יתפרק ויתנפץ לרסיסים. לכן, דווקא כאשר אדם יודע שאין רגע דל בעולמו, ותמיד-תמיד הוא מצוה לעשות את המקסימום האפשרי באותו רגע, זה מה שיכול להעניק לו משמעות ואושר!] גם הבנתי על-אתר שעצם הקביעה שאני במצב ירוד, אינה נכונה כלל, כי אם השי"ת הביאני לידי כך, סימן שזה המצב הכי-טוב עבורי, וחובתי למצות את יכולותיי נכון לרגע זה.

אימצתי את ליבי במחשבה מה אני יכול לעשות ברגעים אלה. בשלב מסוים עוד ניסיתי לפתוח את "חובת הלבבות" ב'שער הבטחון', אבל משראיתי שגם זה לא מתאים לי עכשיו, עלה בליבי רעיון.

נכון שאינך מסוגל עתה לשבת וללמוד, ובעז"ה בתוך זמן קצר יחזור הכל, ותוכל להשקיע את עצמך בעומק הסוגיות, אבל בינתיים, לעסוק קצת בחסד - הינך יכול ויכול. זה לא דורש בינתיים מאמץ עיוני. והמדובר במצווה גדולה עד למאוד. נו, אז בוא נעסוק קצת בחסד, אמרתי לעצמי.

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

אבי ניגש למרן הגרא"ז מלצר, אך הוא לא רצה להתערב והפנה אותו לחתנו מרן הגר"א קוטלר שכבר אז כאברך צעיר אמר שיעורים בישיבה. רבי אהרן שמע את הדברים והגה רעיון מבריק...

כשתלמידו של מרן הגרא"מ שך זצ"ל גרם לו לנצח בוויכוח ו...להפסיד כסף

מרוד, נעליו היו קרועות וכובעו בלוי ומחורר, חולצה אחת היתה לו אותה היה מכבס בעצמו כל שבוע לכבוד שבת, ובכל זאת לא הסכים לקחת פרוטה כי "לא מגיע לי"...

כשניגש אבי, עם הבעיה שנוצרה, לרבי איסר זלמן, לא רצה משום מה להתערב, והפנה את הדבר להכרעת חתנו מרן הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל שכבר אז כאברך צעיר אמר שיעורים בישיבה.

כשמע רבי אהרן על מה הנדון, הגה רעיון מקורי ומבריק, כדי לאלץ את הגרא"מ שך להתרצות לקבל שכרו. הוא פנה אליו ואמר לו: אם כדבריך שהנער מוכשר ללמוד ולהבין גם ללא עזרתך, נעמידו במבחן, ניתן לו להכין לבדו את ה"תוספות" הגדולים במסכת בבא קמא (דף ע"ז). המשתרעים על כל העמוד, והיה אם יצליח להבינם כראוי בפרק זמן של חצי שעה, הצדק עמך, אך אם לא יצליח, הרי ההוכחה שצריך הוא את עזרתך והשכר מגיע לך בדין.

סוף דבר - מסיים הרב ריגר את סיפורו - ששני הצדדים הסכימו להצעתו של רבי אהרן, אלא שאני, נער צעיר, לא ידעתי "חכמות", הציעו לי "אתגר" מעניין ונענית לו, התרכזתי בכל כוחי בלימוד התוספות והצלחתי... ובכך הבאתי ל"נצחוננו" של רבי אלעזר שך...

(ע"פ "ארחות חסידך")

על זהירותו המופלגת של מרן הגאון רבי אלעזר מנחם מן שך זצ"ל בממון הזולת, סיפר בנו של הגאון רבי שמחה זליג ריגר זצ"ל הדיין דבריסק, כפי שזכר מהתקופה שלמדו יחד בשנת תרע"ז, כבחורים צעירים בישיבת סלוצק בראשות מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, וכה סיפר:

בהיותי נער צעיר, כבן שנים עשרה, נכנסתי ללמוד כתלמיד מן המניין בישיבת סלוצק המעטירה. עקב גילי הצעיר ביקש אבי מראש הישיבה למצוא לי רב-חבר מטובי התלמידים שילמד עמי, תמורת תשלום הגון.

רבי איסר זלמן הציע מיד את אחד מטובי הלמדנים והשקדנים של הישיבה בחור בשם אלעזר מנחם שך, שהיה מבוגר ממני בשבע שנים, ואכן למדנו יחדיו בהצלחה רבה.

כעבור זמן, ביקש אבי לשלם את שכר הלימוד כפי שסוכם, ומה גדולה היתה תדהמתו כאשר סירב רבי אלעזר שך בכל תוקף לקבל תשלום ונימוקו עמו: "נכון, סוכם מראש שאקבל תשלום על קידומו של הנער בלימוד, אך במציאות הוא אינו צריך לי, מתעלה הוא מכח עצמו, מחמת כשרונותיו הברוכים, ולא מגיע לי כל תשלום..."

ראוי לציין, כי מה הפליא אותנו במיוחד בסירובו התקיף של רבי אלעזר שך, היא העובדה שבאותה תקופה הוא היה ידוע כעני

על דא ועל הא

במהלך טיולו בהרי יהודה בסמוך ליישוב טלז - סטון, נתקל הרב פליסקין ברועה צאן ערבי מבוגר, אשר הפתיע אותו באידיש עסיסית: "שווער צו זיין א איד" - קשה להיות יהודי..."

הרב יוסף שילר ז"ל, משרידי קראקא, היה בין קבוצת החופרים, וזה מה שהוא סיפר

במשך השנים התדרדרתי, הקשר עם המשפחה הלך והתרופף, עד שגם הקשר עם העם היהודי נפרם, ונישאתי לבת ישמעאל. "מזה שנים", המשיך הערבי לספר, "אני מתגורר בשיפולי הכפר אבו גוש. במבט לאחור אני עדיין אומר לעצמי 'שווער צו זיין א איד', אינני מסוגל לקבל על עצמי עול תורה ומצוות. וכך גם אבלה את שארית ימי".

הרה"ג ר' משה מרדכי פליסקין, מאישי החינוך בעיר התורה לייקווד, טייל בצעירותו בהרי יהודה בסמוך ליישוב טלז סטון. בדרך הבחין ברועה צאן ערבי מבוגר אשר הפתיע אותו באידיש עסיסית. "שווער צו זיין א איד" - קשה להיות יהודי... נאנח הרועה ופתח בסיפורו הטראגי: "נולדתי להורים יהודים דוברי אידיש בשכונה ירושלמית.

כאשר שמע זאת הרב פליסקין, התחלפה בליבו האהבה שחש לאותה נשמה אבודה לתחושת החמצה...

"קשה להיות יהודי", אמר מרן הגאון רבי משה פיינשטיין לצוק"ל, "אבל האמת היא שקשה יותר להיות גוי. אלא, שבעיניים של גוי באמת קשה להיות יהודי, שהרי הגוי מתייחס ליהדות מנקודת מבטו האישית, מתחושת הנפש הבהמית שלו שבאמת איננה חשה כלל את מה שנפשו האלוקית של כל יהודי חשה במודע או בתת מודע. ומה חשה נפשו של כל יהודי? - רק באבותיך חשק השם לאהבה אותם, ויבחר בזרעם אחריהם בכך מכל העמים כיום הזה" (דברים י טו)...

(הרב רפאל ברלזון מוסף שבת קודש ואתחנן תש"ע)

הרב פליסקין הזדעזע לשמוע זאת. ליבו התמלא באהבה לנשמה היהודית התועה, והוא המשיך לדובב אותו.

לאחר שנפרד ממנו בלב כבד, התעורר בלבו חשש: הן הערבי סיפר שהוא עובד בביה"ח 'שערי צדק' בירושלים, במקום זה משמשים ערבים רבים כ'גוי של שבת', אז אולי הם לא יודעים שמדובר ביהודי?

פנייה דחופה לרבה של 'שערי צדק' דאז, הג"ר יעקב שטראוס, הניבה מהרב חיך גדול:

"עוד הכרתי את אביו של הרועה, הוא ערבי 'למהדרין' ללא חשש יהדות. אבא שלו שימש כרפתן של 'שערי צדק הישן', הבן גדל בין אנשי ירושלים וכך למד אידיש..."

הסיפור היומי

"המלמד יצא לרחוב ושאל את הערבי האם הוא מוכן להיכנס אל הכיתה עם הקוף שבידו"

הגר"י זילברשטיין שליט"א מספר על מלמד ירושלמי חכם, שהבין מתי לא כדאי להתעקש

"אבל זה עוד לא הכל. המלמד ניצל את הרגעים שהקוף היה בכיתה, ולימד את הילדים את ברכת 'משנה הבריות' שאומרים על הקוף, והילדים בירכו יחדיו בהתרגשות.

"אם לא היה המלמד נוהג כך, אלא היה דורש מהילדים לשבת בחזרה במקומותיהם, ולא היה צועד יד ביד עם רצונם ושאיפתם, התלמידים היו נאלצים לבצע את דרישתו - אבל את מחשבותיהם הם כבר לא היו מצליחים לרכז בלימוד. מה הרווח אם כן שייצא למלמד אם יתנהג בצורה כזו? אבל בגלל שסיפק את רצונם הילדותי והכניס את הקוף אל הכיתה, ולימד את הברכה הייחודית שאיננה מזדמנת בכל יום - 'קנה' המלמד ההוא את ליבם של הילדים, והביאם למצב שכאשר חזרו אל דף הגמרא היה זה מתוך חשק ושמחה, התחדשות ורעננות.

"כמובן שאין בדבר זה כללים פרטניים ומדויקים, וצריך לדון בכל ענין לגופו".

(מתוך הספר 'לחנך בשמחה')

שח הגר"י זילברשטיין שליט"א: "זכורני מעשה שהיה בילדותי בירושלים, באחד מתלמודי התורה. ערבי זקן עבר ברחובה המרכזי של העיר כשהוא מחזיק בזרועותיו קוף, ומכריז שכל מי שרוצה להתקרב אל הקוף ולהתבונן בו ישלם פרוטה אחת. והנה התלמידים באחת הכיתות בת"ת ההוא, שחלון כיתתם היה סמוך לרחוב, שמעו אף הם את הכרזתו המרתקת של הערבי, וכדרכם של ילדים יצאה נפשם לראות את הקוף. הילדים התרוממו מכסאותיהם והסתכלו דרך החלון בערבי ובקוף שבידו.

"המלמד, בראותו כך, לא צעק על הילדים ולא אמר להם לשבת במקומותיהם. יש לציין שהמלמד הזה ניחן בכוחות פדגוגיים מיוחדים והבין שבמצב כזה, כשמוחם וכל מחשבותיהם של הילדים נתונים בקוף, לא כדאי למחות בהם. מה עשה? הוא יצא לרחוב ושאל את הערבי האם הוא מוכן להיכנס אל הכיתה ולהראות את הקוף לכל הילדים, והציע לו מחיר של פרוטות. הערבי ניאות כמובן לבקשה, והקוף הוצג בפני כל ילדי הכיתה, ששמחו עד מאוד על המחזה שנגלה לעיניהם.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

שאלתי את רבינו זי"ע - האם גם אברך כזה יש להחזיק בכולל ולתת לו תמיכה חודשית?! ענה לי רבינו: "שיקפוץ על הספסלים וירוץ על השלחנות - אבל כאן יישב..."

ההשפעה העצומה של 'מקום תורה' על נפש האדם

זאל ער לויפן - אבער דא זאל ער זיצן...". חלף זמן, וכשהלה עזב את הכולל קיבל עליו תחלה משרה תורנית כמלמד דרדקי, תחת לצאת למסחר ברחובות.

קרא לי רבינו ואמר: "הנך רואה? על כל יחיד זה משפיע לטוב!" שוב מעשה: אברך מסוים שלא ראה סימן יפה במשנתו רצה לצאת מהכולל כשנה לאחר נישואיו, אלא שנבצר ממנו לעשות זאת בעקבות דרישתו הבלתי-מתפשרת של האדמו"ר זי"ע. מישהו קבל על כך בפני הרבי: "איך יתכן לחייב אברך כמוהו לשבת בכולל ללא תועלת, הלא הוא מבטל את עיתותיו לריק?!". נענה לעומתו רבינו: "כווייס, כ'ווייס... [יודע אני גם יודע], ברם, אלמלי הכרת אותו טרם בואו הנה ללמוד תורה, הרי שגם אתה היית מודה על הרווח הרוחני שהוא קיבל משהותו בכולל (ספר היובל למרכז הכוללים דשיכון סקווירא, עמ' 64).

(גיליון 'ותלמודו בידו', סקווירא, פרשת ואתחנן)

מלבד גודל מעלתו של אברך השוקד על לימודו בהיכלי הכולל, הידועה למכביר, אף לעצם השהיה במקום קדוש כזה שבו יושבים בו לומדי תורה בהתמדה רבה ובחדוותא דשמעתא, יש השפעה מכרעת על המשך חיי האדם.

וכך התבטא כ"ק האדמו"ר מסקווירא זצ"ל: "אמנם ידעתי שלא כל תלמיד מלומדי הכולל עוסק בתורה כרצוי, עם זאת, רצוני שגם תלמידים כאלו שאינם לומדים, יישארו שנתיים בין כותלי בית המדרש ולא ייצאו מיד למסחר ברחובות עיר".

שח הרה"ח רבי זלקא קארן ע"ה, מנהל הכוללים בסקווירא: בראשית שנות הכולל הסתופף בצלו אברך שמטבעו לא התחשק לו ללמוד, ואת מיטב שעותיו בכולל הוליך לאבדון. שאלתי את פי רבינו זי"ע - וכי גם אדם כזה יש להחזיק בכולל ולתת לו תמיכה חודשית?! ענה לי רבינו: "שיקפוץ על הספסלים וירוץ על השלחנות - אבל כאן יישב..." [אויף די בענק זאל ער שפרינגן, אויף די טישן

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

מה היה הדין ודברים בין הגרי"ש אלישיב לאחד מזקני ירושלים על האג'ואים / גוגואים?

כתובות דף מא

האומר גנבתי

הוא שמח מאוד. "אחרי שבת, בא אלי המשגיח ואומר: 'אני סיפרתי שקר, אבי החתן קנה הכשר זול ולא מהודר. כשבא המחותרן בערב שבת ושאל, היה ברור לי שאם אומר לו את האמת על הסחורה שהגיעה, יתבטל השידוך. החלטתי לשקר ואמרתי שהגיע: 'בדיוק מה שהזמינו'. לא הוצאתי מפי שקר אבל גנבתי את דעתו. מה דיני', שאל המשגיח? "עליתי למו"ח והצגתי בפניו את השאלה. והוא ענה לי: 'ח"ו לשקר, הוא היה חייב לומר את האמת'. שאלתי: 'הרי מותר לשנות מפני דרכי שלום?', ענה מו"ח: 'מפני דרכי שלום הכוונה ששרה אמנו אמרה 'ואדוני זקן' והקב"ה אמר 'ואני זקן', אבל כאן זה דבר

מספר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א: אה היה מעשה במחותנים. אבי החתן עשה 'אופרוף' בשבת לפני החתונה, ואבי הכלה היה אמור להגיע כמקובל. לפני שהגיע הוא שח למחותן שהוא מקפיד על הכשר מיוחד, ובמיוחד מקפיד על שוחטים יראי ה' מיוחדים. האם תוכל לדאוג עבורי לשבת ה'אופרוף'? אבי החתן הבטיח שיביא מההכשר המיוחד, ולא עוד אלא שיביא משגיח מיוחד שיקפיד על ההשגחה והשוחטים. אבי הכלה מאוד שמח על הדבר ונפשו הייתה רגועה. "כשהגיע לשבת ה'אופרוף' נכנס למטבח, ומצא את המשגיח שהוזמן. לשאלתו אומר לו המשגיח: 'יש כאן בדיוק מה שהזמינו'.

גרעיני המשמש, והם כילדי מאה שערים באו לשאול את חוות דעת מו"ח עם מי הצדק, ומו"ח פסק שהשני צודק ואחרי זמן למד את הנושא וראה שהוא צודק. אז אחרי עשרות שנים של עמל התורה ויגיעה עצומה, הוא זכר את המקרה ושטעה בהוראתו, ואומר לו הגרעינים שלך, אתה צודק...

"זהו כוחו של "איש האמת", שמכיוון שטעה בהוראה זוכר זאת לאורך כל השנים וכעת הזדמן לפניו לפרוע את חובו. (מתוך המבשר תורני קיץ תשע"ז)

אחר לגמרי, זה לא אמת, הדיבורים שאמר אותו משגיח'. אמרתי לו שהשידוך יתפוצץ אם ידעו ששיקרו כאן, מו"ח לא נבהל מזה, ואמר 'אבל הוא שקרן!'. ראיתי שלא יעזור שום שכנוע. מהאמת הצרופה הוא לא זז כמלוא נימה!

"סיפר לי אחד מזקני י-ם, שיום אחד נכנס יהודי למו"ח לשאול שאלה ואמר לו את שמו. מו"ח אומר לו: 'הגרעינים הם שלך'... והלה לא הבין מה מו"ח רוצה ממנו. עד שמו"ח הזכיר לו שלפני עשרות בשנים, כשהיה ילד, הייתה לו מריבה עם חברו על

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

כיצד יתכן שאדם ירוץ לבית הכנסת לשמוע דרשה, ויעבור בזה על איסור?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

שכן צייתה התורה "לא תלך רכיל" להורות לנו שגם על ההליכה יש איסור, מלבד עוון הרכילות עצמו, וראה שם עוד מה שהאריך בזה. אם כן, מה הדין אם לבסוף לא סיפר את הרכילות? האם עובר על ההליכה? באילת השחר (ויקרא יט, טז) הסתפק בכך, דשמה עובר מחמת ההליכה בלבד, וכפי שדימה זאת ה'חפץ חיים' לאיסור עשיית משקלות מזויפות, שעובר עליו כבר משעה שעשה את המשקל המזויף, כמבואר בגמרא (בבא מציעא סא, ב). והטעם שבאיסור לשון הרע ורכילות גם ההליכה כדי לדבר אסורה, יש שביארו (שיעורי עיון) על פי מה שכתב ה'חפץ חיים' לעיל, שאיסור לשון הרע חלוק משאר איסורים שבין אדם לחברו כמו גזל ועושה וכיוצא בזה, שבהם האיסור הוא רק בתוצאה, ואם ירצה לגזול ולעשוק את חברו ולא יעלה בידו, בוודאי אין בידו עוון גזל ועושה; מה שאין כן לענין לשון הרע, אף אם לא יבוא שום נזק לחברו על ידי דיבורו עובר איסור, כיון שאת עצם הדיבור בגנות חברו אסרה תורה, משום בחירתו לחייב ולהרשיע את חברו ושמחתו לאידו.

היום מתחילים לומדי ה'חפץ חיים' היומי את כלל א' מהלכות רכילות. "המרגל בחברו, עובר בלא תעשה, שנאמר (ויקרא יט, טז): 'לא תלך רכיל בעמך'..." (סעיף א'). "איזהו רכיל? זה שטוען דברים מזה לזה, והולך ואומר: כך אמר פלוני עליך, כך עשה לך פלוני, כך וכך שמעתי עליו שעשה לך, או רוצה לעשות לך" וכו' (סעיף ב').

אנו רואים שבאיסור רכילות התורה מזכירה גם את עצם ההליכה. ואכן בביאורים ומוספים מציינים מדברי ה'חפץ חיים' לעיל, שעובר על הלאו כבר משעת ההליכה, שהרי הזמין עצמו לרכילות, והוסיף שמצא כן בשל"ה הק' (פרשת קדושים על הפסוק 'לא תלך רכיל'). [וכעין זה מבואר ברש"י ורמב"ן בפרשת קדושים שם].

וכן לענין המתלוצץ ומלעיג על דרשת הרב בבית הכנסת, כתב ה'חפץ חיים' לעיל שכבר בעת מרוצתו לביהכ"נ לשמוע את הדרשה, כדי שיהיה לו אחר כך במה להלעיג ולהתלוצץ מהרב - עוון הליכה בידו, ואחר כך כשמלגלג על הדרשה, עוון מעשה בידו,

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

מה הם שלושת סוגי המומרים?

לפניו שני מאכלים זהים, האחד של היתר והשני של איסור, יעדיף את מאכל האיסור ללא כל הצדקה.

ויש אומרים, שאף אם אינו בורר דווקא את האיסור, אלא בוחר בו ללא הבחנה, הרי זה מומר להכעיס. ובדוגמה הנ"ל - אם נוטל את אחד מהמאכלים ללא הבחנה, למרות שידוע כי אחד מהם של היתר והשני של איסור, הרי זה מומר להכעיס.

[משנ"ב לט, ו, וביה"ל א, ד"ה או; ביאורים ומוספים דרשו, 11]

שלושה סוגי מומרים הם: 'סתם', 'לתאבון', ו'להכעיס'. מומר סתם, הוא העובר עבירות בשאט נפש, ללא סיבה כלשהי. מומר לתאבון, הוא העובר עבירות להנאתו, ולא מתוך חוסר אמונה ושרירות לב; וכגון שאוכל מאכל בלתי כשר לשם הנאת הגוף, סוחר באיסורי הנאה לצורך רווח כספי, וכדומה.

ומומר להכעיס - יש אומרים שזהו מי שיש לפניו שתי אפשרויות להשיג מטרה מסוימת, באחת מהן אין עבירה ובשנייה יש עבירה, והוא מעדיף את זו שיש בה עבירה; וכגון, אם יניחו

'מוסר' שמקבל אחוז מסוים מהממון שמוסר - האם דינו כגוי?

ולחילול שבת - נחלקו הפוסקים אם דינם כגוי דווקא באופן שהם רגילים בכך, או אף אם עברו על העבירה פעם אחת בלבד; ויש אומרים, שדווקא אם עברו על העבירה שלוש פעמים.

ו'מוסר' שמסר אפילו פעם אחת ממון של ישראל בידי גויים - דינו כגוי. ויש אומרים, שזהו אף באופן שעשה כן להנאתו, כגון שקיבל אחוז מסוים מהממון שמסר; אך יש שמפקפקים בדבר.

[שו"ע לט, א, משנ"ב ו, וביה"ל ד"ה או; ביאורים ומוספים דרשו, 6, 9, 10, 12]

בהמשך לאמור: מומר 'להכעיס', אף אם אינו מומר אלא לעבירה אחת בלבד, דינו כגוי, ושחיטתו פסולה, ואם כתב ספר תורה, הספר פסול. אבל מומר 'סתם', או 'לתאבון', אין דינו כגוי, אלא אם כן הוא מומר לעבודה זרה, או לחילול שבת בפרהסיה, בפני עשרה יהודים, או שפרק מעליו את עול כל המצוות. וראה להלן. ומומר לחלל שבת בדינים דרבנן - נחלקו הפוסקים אם דינו כגוי.

והן בנוגע למומר להכעיס, הן בנוגע למומר לעבודה זרה

אם ילד קָשֶׁר את קָשֶׁר התפילין של ראש - האם ניתן להניחן?

בהלכות הכתיבה לכל פרטיהן. וכך גם דינם של 'בְּתֵי' התפילין, והכנסת הפרשיות, וקשרי ה'ד' וה'י' שברצועות - שאם נעשו בידי אשה וקטן, ולהבדיל, בידי מומר, הרי הם פסולים. ויש להחמיר גם בנוגע לתפירת היריעות בספר התורה; ונחלקו הפוסקים אם רק לכתחילה, או גם בדיעבד. וגם בנוגע לשחיטה - אדם שאינו מאמין במצותה, שחיטתו פסולה.

[שו"ע לט, א-ב, משנ"ב ו, ח וי, וביה"ל ד"ה או, ד"ה שאינו וד"ה בכל]

ספר תורה, תפילין ומזוזה, שכתבם אדם הפְּטוּר ממצותם, כגון אשה וקטן - פסולים. וכן אם כתבם אדם שאינו מאמין במצותם, אף אם הוא מומר למצוה זו בלבד, ואף אם אינו מומר להכעיס - פסולים. ויתכן שאפילו אם ביטל את קיום מצות תפילין, או מצות מזוזה, רק פעם אחת, מתוך זלזול במצוה, הריהו פסול לכתוב את פרשיותיהן.

ולכתחילה יש להחמיר גם במומר למצוות אלו 'לתאבון', (ראה לעיל); אך גם בדיעבד, אין להקל אלא כאשר ידוע כי הכותב בקי

* 'גדלותו' של נער נקבעת על פי 'שָׁנִים' ו'סימנים', דהיינו, שמלאו לו שלוש עשרה שנה, ולאחר מכן צמחו בגופו סימני הגדלות, שהם שתי שערות גדולות במקומות מסוימים, או שערות רבות - אף קצרות - באזור הזקן. ונער בן שלוש עשרה שלא ידוע אם צמחו בו שערות אלו, 'חזקה' היא שצמחו; אך אין סומכים על חזקה זו להקל כי אם בנוגע לדינים דרבנן, ולא בנוגע לדינים דאורייתא.

* מי שאין ברשותו תפילין ולא מזוזה, ואין באפשרותו לרכוש את שניהם, ירכוש תפילין. ואם יש באפשרותו לשאול תפילין מגמ"ח, ישאל את התפילין מהגמ"ח, וירכוש מזוזה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם בזמננו ניתן ללכת ברחוב עם תפילין מגולות?

שעובר בדרכו במקום שלא ניתן ללכת בו עם תפילין מגולות, וכגון שהמקום אינו נקי - יניח את התפילין בחצר בית הכנסת; ואם גם זה אינו אפשרי, יניח את התפילין בביתו, ויכסן בכובעו, או בידי. ונחלקו הפוסקים זמננו בנוגע למכילות האשפה המצויות ברחוב בזמננו, אם הן גורמות להחשיב את סביבתן כמקום בלתי נקי, שאין ללכת בו עם תפילין מגולות.

[שו"ע כה, ב, ומשנ"ב ח; ביאורים ומוספים דרשו, 13-14, וראה שם, 23]

חכמינו ז"ל בזהר הקדוש, הפליגו בגודל מעלת ההולך מביתו לבית הכנסת כשהוא מעוטף בציצית ו'מוכתר' בתפילין. וכן נפסק בשולחן ערוך: "ילך לבוש בציצית ומוכתר בתפילין לבית הכנסת". ובאופן שמחמת התעכבותו בביתו לצורך הנחת התפילין, לא יהיה מ'עשרה הראשונים' בבית הכנסת - נחלקו הפוסקים אם יניח את התפילין בביתו, או בבית הכנסת.

וההולך לבית הכנסת לפני שהגיע זמן ציצית ותפילין; או

הלוח היומי

י"ט מנחם אב | רבי מנחם נחום ב"ר יצחק פרידמן זצ"ל, מבויאן-צ'רנוביץ', בעל תפארת מנחם ודברים נרחומים

יארצייט:

- תצ"ב: רבי יעקב ב"ר מכיר כולי זצ"ל, בעל ילקוט מעם לועז ועוד.
- תרי"א: רבי אריה לייב בלחובר זצ"ל, אב"ד זאסלב.
- תרט"ו: רבי יעקב ב"ר יוסף כלפון זצ"ל, אב"ד טיטואן-מרקו, ובעל רנו ליעקב שמחה, נגד מלכים, ויעמידה ליעקב ועוד.
- תר"כ: רבי נפתלי הערץ ב"ר יהודה ויינברג זצ"ל, תלמיד רבי נחמן מברסלב זצ"ל.
- תרפ"ג: רבי אהרן מנחם מנדל ב"ר סנדר ליפא (מזידיטשוב) אייכנשטיין זצ"ל, מאלעסק.
- תרצ"ו: רבי מנחם נחום ב"ר יצחק פרידמן זצ"ל, מבויאן-צ'רנוביץ', בעל תפארת מנחם ודברים נרחומים.
- תשי"ד: רבי שמעון שלום ב"ר מנחם קאליש זצ"ל, מאמשינוב, בעל משמיע שלום, אמרות טהורות ועוד.
- תשמ"ה: רבי יצחק מאיר ב"ר ישראל שלום יוסף השיל זצ"ל, ממז'בוז'.

שמירה על קדושת הראיה

כתב מרן ה"חפץ חיים": אם לא היה נזהר בעודו בחייו בזה העולם בכח הראיה שלו והיה הפקר אצלו להביט במה שאסרה תורה, ידע בבירור כי לעתיד לבוא יהיה כמו סומא ולא יוכל להביט באור ה'.

(שמירת הלשון לח"ח"ב פרק ל)

נשתדל לשמור על קדושת הראיה, וכן נזהר שלא לטייל במקומות שאינם מתאימים לרוח התורה, ונזכה לעתיד לבוא לחזות בזיו השכינה

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il